O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
MAKTABGACHA VA MAKTAB TA’LIMI VAZIRLIGI

60110200 – Maktabgacha ta’lim bakalavriat ta’lim yo‘nalishining

MALAKA TALABI

Toshkent-2024

O‘zR OTFIV
Buyruq№ 218
2024yil “25” 06.

ISHLAB CHIQILGAN VA KIRITILGAN:

Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti.

TASDIQLANGAN VA AMALGA KIRITILGAN:

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2024-yil «25» 06 dagi 218 - sonli buyrug'i bilan.

JORIY ETILGAN:

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi hamda Maktabgacha va maktab ta'lim vazirligi.

Mazkur Malaka talablari "Oliy ta'limning davlat ta'lim standarti. Asosiy qoidalar", "Oliy ta'lim davlat ta'lim standarti. Oliy ta'lim yo'nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori", O'zbekiston Respublikasi Milliy va tarmoq malaka doiralari (ramkasi), kasbiy standartlar va kadrlar buyurtmachilari takliflariga muvofiq ishlab chiqilgan va rasmiy me'yoriy-uslubiy hujjat hisoblanadi.

O'zbekiston Respublikasi hududida Malaka talablarini rasmiy chop etish huquqi O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar ta'lim vazirligiga tegishlidir.

MUNDARIJA

T/r		bet
1.	**Umumiy tavsifi**	4
1.1.	Qo'llanish sohasi	4
1.1.1.	Malaka talabining qo'llanilishi	4
1.1.2.	Malaka talabining asosiy foydalanuvchilari	4
1.2.	Kasbiy faoliyatlarining tavsifi	4
1.2.1.	Kasbiy faoliyatning sohalari	4
1.2.2.	Kasbiy faoliyatlarning obyektlari	5
1.2.3.	Kasbiy faoliyatlarining turlari	5
1.2.4.	Kasbiy vazifalar	5
2.	**Kasbiy kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar**	7
3.	**Amaliyotlarga qo'yiladigan talablar**	8
4.	**Fanlar katalogining tuzilishi**	9
	Bibliografik ma'lumotlar	10
	Kelishuv varog'i	11

1. Umumiy tavsifi.

60110200 – Maktabgacha ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlash kunduzgi va sirtqi ta'lim shakllarida amalga oshiriladi. Kunduzgi ta'limda bakalavriat dasturining me'yoriy muddati 3 yil.

1.1. Qo'llanish sohasi

1.1.1. Malaka talabining qo'llanilishi.

Malaka talablari 60110200–Maktabgacha ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlovchi barcha oliy ta'lim muassasalari uchun talablar majmuini ifodalaydi.

1.1.2. Malaka talabining asosiy foydalanuvchilari:

Mazkur ta'lim yo'nalishi bo'yicha malaka talablari, o'quv reja va o'quv dasturlarini ishlab chiqish va yangilash, ular asosida o'quv jarayonini samarali amalga oshirish uchun mas'ul hamda o'z vakolat doirasida bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasiga javob beradigan oliy ta'lim muassasalarining boshqaruv xodimlari (rektor, prorektorlar, o'quv bo'limi boshlig'i, dekanlar va kafedra mudirlari) va professor-o'qituvchilari;

ta'lim yo'nalishining o'quv rejasi va o'quv dasturlarini o'zlashtiruvchi oliy ta'lim muassasasining talabalari;

bakalavriat bitiruvchilarining tayyorgarlik darajasini baholashni amalga oshiruvchi Davlat attestatsiya komissiyalari;

ta'limni boshqarish bo'yicha vakolatli davlat organlari;

oliy ta'lim muassasalarini moliyalashtirishni ta'minlovchi organlar;

oliy ta'lim tizimini akkreditatsiya va sifatini nazorat qiluvchi vakolatli davlat organlari;

kadrlar buyurtmachilari va ish beruvchi tashkilot va korxonalar;

oliy ta'lim muassasalariga o'qishga kirayotgan abituriyentlar, ularning ota-onalari va boshqa manfaatdor shaxslar.

1.2. Kasbiy faoliyatlarining tavsifi.

1.2.1. Kasbiy faoliyatining sohasi:

Maktabacha ta'lim tashkilotida kasb standartiga muvofiq tarbiyachisi, uslubchisi maqomida pedagogik faoliyat olib borish;

Maktabgacha ta'lim fanlar yo'nalishidagi ilmiy-tadqiqot institutlarida kichik ilmiy xodim bo'lib ishlash;

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktori, kasb standartiga muvofiq ta'lim muassasasini boshqarish;

Maktabgacha ta'lim, professional ta'lim muassasalari, oliy ta'lim muassasasalarida kabinet mudiri sifatida faoliyat yuritish bilan bog'liq kasbiy sohalar majmuasini qamrab oladi.

1.2.2. Kasbiy faoliyatlarining obyekti:

Davlat va nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarida;

Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi tizimidagi idoralarda;

davlat boshqaruv organlari;

Maktabgacha ta'lim muammolari bilan shug'ullanuvchi tashkilotlarda.

60110200-Maktabgacha ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavriat bitiruvchilari o'qishni tamomlagandan so'ng, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalaridan foydalangan holda faoliyat olib borish, O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi va tarmoq ilmiy-tadqiqot institutlarida, Maktabgacha ta'lim muammolari bilan shug'ullanuvchi tashkilotlarda, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bog'chalarida kompleks masalalarni yechish huquqiga ega bo'ladi.

1.2.3. Kasbiy faoliyatlarining turlari:

- *pedagogik;*
- *ilmiy-tadqiqot;*
- *ma'naviy-ma'rifiy;*
- *tashkiliy-boshqaruv.*

1.2.4. Kasbiy vazifalari.

60110200-Maktabgacha ta'lim yo'nalishi bo'yicha Milliy malaka ramkasining 6-malaka darajasi hamda bakalavr kasbiy faoliyatlarining sohalari, obyektlari va turlariga muvofiq bakalavriat bitiruvchisi quyidagi kasbiy vazifalarni bajarishga qodir bo'lishi lozim:

Pedagogik faoliyatida:

o'quv jarayonini rejalashtirish: DTS va O'D larining maqsadlariga muvofiq o'quv reja ishlab chiqish, tarbiyalanuvchilarning extiyojlari va qiziqishlaridan kelib chiqib o'quv dasturlarini moslashtirish, mashg'ulotning aniq maqsad va natijalariga ko'ra mashg'ulot rejasini ishlab chiqish, differensial yondashuv asosida mashg'ulot shakllari va usullarini rejalashtirish, o'quv, namoyish va tarqatma materiallardan foydalanishni rejalashtirish;

ta'lim samaradorligini ta'minlash: dars maqsadlariga ko'ra o'quvchilar imkoniyatidan kelib chiqib vazifalarni belgilash, dars mavzusiga mos namoyish va tarqatma materiallardan foydalanish, darsda vaqt taqsimotini to'g'ri rejalashtirish, ta'lim jarayonida AKTdan unumli foydalanish, o'quvchilarning o'zlashtirish natijalariga ko'ra darsni tashkil etish va ta'lim berishdagi yondashuvlarning samaradorligini tahlil qilish, o'quvchilarning ta'limiy maqsadlari va yosh xususiyatlariga mos keladigan o'qitish usullari va yondashuvlarni tanlash, o'qitishning faol usullaridan foydalanish, o'quvchilarning asosiy kompetensiyalari va hayotiy ko'nikmalarini rivojlantirishga yo'naltirilgan usullardan foydalanish, o'quvchilarning jamoaviy va loyihaviy ishlarini tashkil etish, o'z-o'zini nazorat qilish ko'nikmalaridan foydalanish, o'quvchilarga differensial yordam berish, nazariya va amaliyot uyg'unligini ta'minlash, o'quvchilarni mustaqil fikrlash imkoniyatini yaratish, darsda motivatsiyaga erishish, sinfda samarali muloqotga erishish;

o'zlashtirishni baholash va qayta aloqani taqdim etish: ta'lim natijalarini baholash uchun turli usul va vositalardan foydalanish, ta'lim natijalarini diagnostika qilish uchun turli usul va vositalardan foydalanish, ta'lim natijalarini taxlil qilish, mashg'ulot rejasi va usullarini moslashtirishda tahlil natijalaridan

foydalanish, baholash mezonlarini bilishi va amalda qo'llay olishi, mavjud muammolarni aniqlay olishi va taxlil qilish

tarbiyaviy faoliyatni tashkil etish: tarbiyaviy ishlarning zamonaviy, interaktiv shakl va usullarini mashg'ulot hamda mashg'ulotdan tashqari ishlarda qo'llash, tarbiyaviy ishlarda tarbiyalanuvchilarning jinsi, yoshi, madaniy va individual xususiyatlarini inobatga olishi, Maktabgacha ta'lim tashkilotlarining ustavi va ichki tartib qoiadalariga muvofiq tarbiyalanuvchilar uchun aniq odob-axloq qoidalarini o'rnatish, ijtimoiy sog'lom muxitni yarata olish, tarbiyalanuvchilarda kognitiv faollik, mustaqillik, tashabbuskorlik, ijodkorlik fuqarolik pozitsiyasi, mehnatga layoqati, sog'lom va xavfsiz turmush tarzi madaniyatini rivojlantirish

xavfsiz rivojlantiruvchi ta'lim muhitini yaratish va ta'minlash: Tarbiyalanuvchilar orasida o'zaro hurmat muhitini yaratish, tarbiyalanuvchilarga maktabgacha ta'lim tashkilot hayotida teng imkoniyatlar yaratsa, nizoli vaziyatlarda optimal yechimli qaror chiqara olishi, tarbiyalanuvchilar bilan individual ishlar olib borishi, zamonaviy ommaviy axborot vositalari dunyosida xavfsiz ishlashga yordam bera olish;

o'z-o'zini rivojlantirish va kasbiy o'sish: muntazam malaka oshirish kursaridan o'tish, fanga oid adabiyotlar bilan tanishib, yangi bilimlarni amaliyotda qo'llash, kasbiy faoliyat yuzasidan seminar va treninglarda ishtirok etish hamda tashkil etish, o'zaro mashg'ulotlarda qatnashish, mashg'ulotlarni tahlil qilish, ochiq mashg'ulotlar o'tkazish, kasbiy faoliyatda kerakli o'zgarishlarni amalga oshirish;

hamkasblar va ta'lim oluvchilarning ota-onalari (ularning o'rnini bosuvchi shaxslar) bilan hamkorlik o'rnatish: Tarbiyalanuvchilarning ota-onalarini (ularning o'rnini bosuvchi shaxslarni) ta'lim jarayoniga Maktabgacha ta'lim tashkilot hayotiga jalb qilish, tarbiyalanuvchilarning ota-onalarini (ularning o'rnini bosuvchi shaxslarni) tarbiyalanuvchilarni rivojlanishi va ta'lim muhiti to'g'risida qaror qabul qilishda ishtirok etishga jalb etish, tarbiyaviy muammolarni hal qilishda va tarbiyalanuvchilarni hayotga tayyorlashda boshqa pedagogik xodimlar va mutaxassislar, psixologlar, jamoat tashkilotlari va bo'limlari bilan hamkorlik qilish;

Ilmiy-tadqiqot faoliyatida:

Maktabgacha ta'lim sohasida ilmiy-tadqiqot institutlari va ilmiy markazlarda ta'lim yo'nalishidagi fanlar va ularni o'qitish metodikasiga oid mavzularda tadqiqot olib borish;

Maktabgacha ta'lim doir internet tarmog'ida eng yangi ilmiy yutuqlar haqidagi ma'lumotlarni maqsadga yo'nalgan holda qidirish va topish hamda amaliyotga bevosita tadbiq etish;

Maktabgacha ta'lim o'qitish metodikasi ta'lim yo'nalishlaridagi fanlarga oid ilmiy to'plamlar, mahalliy va chet el ilmiy-tadqiqot yutuqlarini o'rganish;

ilmiy-tadqiqot ishlanmalarini tayyorlash, soha adabiyotlari ekspertizasini amalga oshirishda qatnashish;

ma'lumotlarni jamlash, qayta tayyorlash, mavzu bo'yicha ilmiy ma'lumotlarni tizimli tahlil qilish;

Maktabgacha ta'limga doir tadqiqot natijalari va ishlanmalarini tatbiq etish qobiliyatlariga ega bo'lishi kerak.

Ma'naviy-ma'rifiy faoliyatida:

tarbiyalanuvchilarda mafkuraviy va axborot xurujlariga qarshi immunitetni yuzaga keltirish metod va texnologiyalarini bilishi;

globallashuv sharoitida kechayotgan jarayonlarda axborot kommunikatsiya texnologiyalarining o'rni va ta'siri haqida tushuntirish ishlarini olib borish;

Tashkiliy-boshqaruv faoliyatda:

pedagogik va axborot texnologiyalardan foydalangan holda ta'lim jarayonlari monitoringi va sifatini baholash mexanizmlarini ishlab chiqish;

jamoada ijtimoiy va ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etish va boshqarish;

fikrlar har xil bo'lgan sharoitda to'g'ri qaror qabul qilish;

bajarayotgan faoliyati bo'yicha ish rejasini tuzish, nazorat qilish va amalga oshirilgan ishning natijalarini baholash qobiliyatlariga ega bo'lish.

2. Kasbiy kompetensiyalariga qo'yiladigan talab.

shaxsiy o'sishga intilishni shakllantirish va obyektiv baholash, shuningdek, ta'lim oluvchilarning intellektual rivojlanish darajasini oshirish ko'nikmalariga ega bo'lish;

ijtimoiy va kasbiy vazifalarni hal etishda umumkasbiy va mutaxassislik fanlarning asosiy qoidalari va metodlaridan samarali foydalana olish;.

ona tilida o'z fikrlarini tizimli va erkin bayon etish, ilmiy matnlar bilan ishlash, ommaviy nutq so'zlash uchun ona tili va chet tillaridan birida yozma va og'zaki nutq ko'nikmalarini egallaganlik;

axborotni olish, saralash, saqlash va qayta ishlash metod, usul va vositalaridan foydalanish va mediasavodxonlik; global kompyuter tarmoqlar bilan ishlash ko'nikmalariga egalik.

ilmiy tadqiqotlarni tashkil etish, ilmiy bilish yutuqlariga erishish tamoyillarini anglash;

gigiena, mehnat muhofazasi va tashqi ta'sirlardan himoya qilish qoidalari talablariga muvofiq, sog'lom turmush tarzi ko'nikmalarini shakllantirishga qobiliyatlilik.

o'quv-tarbiya jarayonini modellashtirish va uni ta'lim amaliyotiga tatbiq etish;

ta'lim jarayoni sub'ektlarining birgalikdagi hamkorlikdagi faoliyati va shaxslararo o'zaro harakatini tashkil etish usullarini egallaganlik;

kasbiy vazifalarni hal etishda fanlararo bog'liqlikni amalga oshirish, shuningdek, nazariya va amaliyot uyg'unligini, uzviylik va uzluksizligini ta'minlash;

tanqidiy fikrlash metodikasini o'zlashtirganlik;

maktabgacha ta'lim tashkilotlar tarbiyachisi texnika xavfsizligini ta'minlash va laboratoriya tajribalarini xavfsiz o'tkazish;

inklyuziv ta'limga qadriyatli munosabatning tarkib topganligi; uzoq vaqt davolanishga muhtoj tarbiyalanuvchilar bilan ishlash (gospital pedagogika) texnologiyasiga ega bo'lishi;

ta'lim oluvchilarga o'zgaruvchan mehnat bozori talablariga moslashuvchanlikka doir kompetensiyalarni rivojlantirishga yordam beradigan va faol fuqarolik pozitsiyasini shakllantirishga imkon beradigan natijaviylik va mobillikka yo'naltirilgan o'qitishga qobiliyatlilik.

3. Amaliyotlarga qo'yiladigan talablar.

Malakaviy amaliyot - umumkasbiy va ixtisoslik fanlaridan nazariy bilimlarni mustahkamlash va amaliy (ishlab chiqarish) jarayonlari bilan uyg'unlashtirish, tegishli amaliy ko'nikmalar, kompetensiyalar va malakalarni shakllantirishga qaratiladi;

Kunduzgi ta'lim shaklida tahsil oluvchi talabalarning 4+2 tartibdagi malakaviy amaliyoti 3-6- semestrlarda amalga oshiriladi. Bunda haftaning 4 kuni nazariy va amaliy ta'lim, 2 kuni maktabgacha ta'lim tashkilotlarida o'tkaziladi.

Ta'lim yo'nalishi bo'yicha quyidagi amaliyotlar o'tkaziladi:

1. o'quv tanishuv amaliyotlari
2. pedagogik amaliyot
3. malakaviy amaliyot

4. Fanlar katalogining tuzilishi:

T.r.	Fanning malakaviy kodi	O'quv fanlari, bloklar va faoliyat turlarining nomlari	Umumiy yuklama hajmi (soatda)	Umumiy yuklama hajmi (kredit)	Semestri
1.00		**Majburiy fanlar***			
1.01	BPsPD11210	Bolalar psixologiyasi va psixodiagnostika	300	10	1,2
1.02	O'EYT1204	O'zbekistonning eng yangi tarixi	120	4	2
1.03	MSVAX1105	Mediasavodxonlik va axborot madaniyati	150	5	1
1.04	O'RT1204	Amaliy o'zbek (rus) tili	120	4	2
1.05	FAL1104	Falsafa	120	4	1
1.06	BSIFO'1206	Bolalarni sahnalashtirish va ijodiy faoliyatga o'rgatish	180	6	2
1.07	BIM1105	Bolalarning ijtimoiy moslashuvi	150	5	1
1.08	IMYBP11210	Ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar pedagogikasi	300	10	1,2
1.09	RMTE11208	Rivojlantiruvchi markazlarni tashkil qilish texnologiyasi	240	8	1,2
1.10	PED13408	Umumiy pedagogika	240	8	3,4
1.11	InkT.GP1404	Inklyuziv ta'lim. Gospital pedagogika	120	4	4
1.12	DIN1304	Dinshunoslik	120	4	3
1.13	TFO'M1305	Tasviriy faoliyatga o'rgatish metodikasi	150	5	3
1.14	TBTM13409	Tabiat bilan tanishtirish metodikasi	270	9	3,4
1.15	EMTSHM1505	Elementar matematik tasavvurlarni shakllantirish metodikasi	180	6	5
1.16	BMTM1606	Bolalar musiqiy ta'limi metodikasi	180	6	6
1.17	BJT1605	Bolalar jismoniy tarbiyasi	180	6	5
1.18	NO'M1606	Nutq o'stirish metodikasi	180	6	6
		Jami	**3300**	**110**	
2.00		**Tanlov fanlari**	**1350**	**45**	**3-6**
	Kvalifikatsiya	**Maktabgacha ta'lim tashkiloti pedagogi va uslubchisi**			
		Jami	**4650**	**155**	
		Malakaviy amaliyot	**750**	**25**	**2-6**
		JAMI	**5400**	**180**	

**- Mazkur ta'lim yo'nalishi o'quv rejasining tanlov fanlari qismiga "Xorijiy til" fani majburiy tarzda kiritiladi. .*

Bibliografik ma'lumotlar

UDK 372.0

Tayanch so'zlar:
Davlat ta'lim standarti, malaka talablari, o'quv reja, kompetensiya, modul, kasbiy faoliyat sohasi, kasbiy faoliyat obyekti, pedagog, maktabgacha ta'lim tarbiyani tashkil etish, bolalarning ishtimoiy moslashuvi, ijodiy faoliyatga o'rgatish, maktabgacha ta'limda STEAM texnologiyalari, nutq o'stirish metodikasi, bolalarda jismoniy tarbiya, tasviriy faoliyatga o'rgatish majburiy fanlar, tanlov fanlari, 4+2 amaliyot, kasbiy faoliyat turi, amaliyot, amaliyot obyekti, kadrlar sifati, yuklama, yuklama hajmi

Kelishuv varag'i

Ishlab chiquvchilar, kelishilgan asosiy turdosh oliy ta'lim muassasalari hamda kadrlar iste'molchilari

ISHLAB CHIQILGAN:

Nizomiy nomidagi Toshket davlat pedagogika universiteti

Rektor _____ prof. A.Kirgizbayev

2024-yil "30" - iyun

M.O'.

KELISHILDI:

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy ta'limni rivojlantirish tatqiqotlari markazi

Direktor _____ M.Boltabayev

2024-yil « 25 » - iyun

M.O'.

O'zbekiston Respublikasi
Maktabgacha va maktab ta'limi ta'lim vazirligi huzuridagi
Respublika ta'lim markazi

Direktor _____ Sh.Xudaykulov

2024-yil « 26 » - iyun

M.O'.

Jizzax davlat pedagogika universiteti

Rektor _____ Sh.Sharipov

2024-yil « 20 » - iyun

M.O'.

Chirchiq davlat pedagogika universiteti

Rektor _____ G.Muxamedov

2024-yil « 20 » - iyun

M.O'.